

من به پدافند غیر عامل فیلی
اهمیت می دهم

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مدیریت بحران ناشی از
جنگ در پدافند غیرعامل

پنجمین کنگره بین المللی بهداشت، درمان و مدیریت بحران در حوادث و بلایا (بسیج جامعه پزشکی)

بهمن ۹.

ارائه توسط:

سرטיپ پاسدار دکتر غلامرضا جلالی

۱- تأکید بر پدافند غیر عامل که عبارت است از مجموعه اقدامات غیر مسلحانه که موجب افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب پذیری، تداوم فعالیت های ضروری، ارتقاء پایداری ملی و تسهیل مدیریت بحران در مقابل تهدیدات و اقدامات نظامی دشمن می گردد.

مفاهیم و اهداف کلی پدافند غیرعامل

جدول سطح بندی پدافند غیر عامل

سطوح پدافند غیر عامل	حوزه ها	مصادیق حوزه ها	اقدام عمده	ماهیت اقدام	دستگاههای مخاطب	جنس پرتابند
سطح استراتژیک	حوزه معزوفراری	سیستم راهبردی و راهبردی کشور	چشم انداز، پرتابند آمایش سرزمین	راهبرد، تدبیر، سیاست کلی و	رهبری، مجلس دولت، مجمع	تدابیر رهبری، جهت گیری کلی، و...
سطح عملیاتی	حوزه زیر ساختی	سیستم مهندسی و صنعتی کشور	پرتابند بنچسالد و سیاست کلی در پرتابند	پرتابند، ملاحظات فنی، صنعتی و	مجلس، دولت، وزارتخانه ها	آیین نامه های اجرایی، نظام عملیاتی و...
سطح اجرایی	حوزه مردهی	سیستم مردهی و شهرها	پرتابند و بودجه سالانه	پرتابند اجرایی، آمادگی و مدیریت بحران	دستگاه های اجرایی	اجرا، آمادگی، آموزش و متابند
سطح ویژه	حوزه ویژه	زیر ساخت های ویژه	پتابند اولویت و اهمیت	اقدامات فوری و ویژه	دستگاه، سازمان پدافند غیر عامل	اقدام فوری

سطح بندی پدافند غیرعامل - سطح راهبردی

موزه راهبردی

موزه مغزافزایی

استراتژیکی
موزه

مصادیق موزه ها

سیستم راهبردی
کشور

رهبری معظم انقلاب

ریاست جمهوری
و مجمع

، مجلس و وزارت فائده

معاونت راهبردی

اقدام عمده موزه

اهداف کلان
کشور

سیاست های
کلّی

برنامه
آمایش
سوززمین

برنامه کلان
دستگاهها

برنامه پنج
ساله

سیاست های
دفاعی

سطح بندی پدافند غیرعامل - سطح عملیاتی

موزه عملیاتی

مصادیق موزه ها

سیستم کارشناسی
وفنی کشور

سیستم فنی دستگاه

معاونت راهبردی
نظارت

سیستم مشاورین
ونظامات فنی

آئین نامه ها
ودستورالعمل فنی

اقدام عمده موزه

نظامات
فنی کشور

سیاست
های فنی

برنامه
آمایش
موضوعی
سرزمین

مشاوریه
تخصصی

برنامه
سالانه

تولید
استاندارد
فنی

موزه مهندسی

وصفنی

موزه مدیریت

کارشناسی

سطح بندی پدافند غیرعامل - سطح اجرائی

موزه اجرائی

موزه اجرائی
و بهره برداری

مصادیق موزه ها

سیستم اجرایی و بهره
برداری زیر ساخت ها

سیستم مدیریتی
دستگاه

سلسله مراتب
اجرائی

سیستم مشاورین
و نظامات مدیری بحرانی

دستورالعمل ها و طرح
های مدیریت بحرانی

اقدام عمده موزه

آئین نامه
های مدیریت
بحران کشور

طرح
مدیریت
بحران

آموزش
اجراء

مشاوره

تخصصی

برنامه

آمادگی

تمرین و

مانور

کنترل و

نظارت
آمادگی

موزه مدیریت
و اجراء

کلید واژه های مدیریت بحران در تعریف پدافند غیر عامل

تسهیل
مدیریت
بحران

تداوم
کارکرد های
ضروری

ارتقاء
پایداری
ملی

تسهیل مدیریت بحران

- مجموعه اقداماتی که قبل از بحران برای سهولت مدیریت بحران انجام میشود
- کلیه اقداماتی که حین بحران تلفات و خسارات را کاهش دهد

تداوم کار کرده های ضروری

- تداوم کار کرده های ضروری برای تسهیل مدیریت در مدیریت بحران
- تداوم کار کرده های برای کاهش تلفات و خسارات مانند بهداشت و درمان و...

افزایش پایداری ملی

- برای کمک به عدم خروج از تعادل در مقیاس ملی وپروژه بحران
- برای پایداری و افزایش مقاومت ملی در شرایط بحران

مدیریت بحران ناشی از جنگ

- تسهیل مدیریت بر حوادث ناشی از جنگ به منظور:
- کاهش تلفات مردم بین جنگ
 - کاهش فسارات بر اموال مردم
 - حفظ جان مردم و نجات مصدومین
 - اداره مردم بین و بعد از فادته
 - کاهش پیامد های جنگ نسبت به مردم
 - انجام اقدامات زیر بنائی برای قابل اداره کردن مردم و سهولت در آن

بعضی از تفاوت های بحران طبیعی و جنگی

نوع تهدیدات	منشاء تهدید	انگیزه	دوره تهدید	گستره جغرافیایی	موضع کشورهای خارجی	دوره بحران	امکان پیش گیری	امکان پیش بینی	ماهیت	حوزه اثر	امکان مبادله اطلاعات
طبیعی	طبیعت	بدون انگیزه خصمانه	بسیار کوتاه	محدود محلی، منطقه ای	همه تلاش به کمک دارند	کوتاه مدت	دارد	دارد	کور	بناهای ضعیف	امکان دارد
جنگی	دشمن	دارای انگیزه خصمانه	بلند مدت	گستره کل کشور	همه مخالف کشور هستند	نسبتا بلند مدت ۳ تا ۶ ماه	ندارد	ندارد	هوشمند	بناهای بااهمیت	طبقه بندی

بحران های ناشی از جنگ و حوادث مشابه	بحرانهای طبیعی و حوادث غیر مترقبه	ردیف
اقدامات دشمن خارجی و عناصر مخالف داخلی موجب تشدید وضعیت بحران خواهد شد. با توجه به جنبه های سیاسی جنگ ها اصولاً مدیریت بحران های ناشی از جنگ متکی بر امکانات و توانمندی های داخلی است.	تلاش تمامی عوامل داخلی و خارجی تحت عناوین کمک های انسان دوستانه (حتی از سوی کشورهای متخاصم) در جهت بازگرداندن شرایط بحرانی به حالت عادی است.	۱
به دلیل انسان ساخت بودن و تأثیر عوامل متعدد سیاسی، اقتصادی و اطلاعاتی طولانی مدت بوده و احتمال آغاز مجدد تنش ها مرحله حین بحران ممکن است بسیار طولانی باشد و بعبارتی امکان تفکیک مراحل حین و پس از بحران وجود ندارد.	کوتاهی زمان وقوع و امکان آغاز اقدامات بازسازی و ارائه خدمات در صورت برنامه ریزی مناسب (کوتاهی مرحله حین بحران حداکثر تا زمان طلایی یعنی زمانی که امکان نجات جان انسان ها از صحنه بحران وجود دارد که حدود ۷۲ ساعت بر آورد می گردد)	۲
وسعت بحران های ناشی از جنگ بر اساس میدان های جنگ و مراکز حیاتی، حساس و مهم مورد هدف دشمن عمدتاً در سطح ملی – منطقه ای است.	بسته به منطقه بحران زده محدود به مناطق خاص وقوع بلایای طبیعی با حوادث غیر مترقبه است و به ندرت در سطح ملی گسترده می شود..	۳
تخریب و انهدام زیرساخت های حیاتی بصورت هدفمند	اماکن یا زیر ساختهای خاصی مورد هدف نیست .	۴
ترس و وحشت عمومی بر اثر عملیات روانی دشمن و شایعات سیر صعودی دارد.	نگرانی مردم در جامعه به شکل محدود و سیر نزولی دارد.	۵
ماهیت تهدیدات سیال و بالتبع روش های مقابله نیز متغیر خواهد بود.	ماهیت تهدیدات ثابت است و تنها اندازه و شدت آنها تغییر می کند. فلذا روش های مقابله نسبتاً ثابت است.	۶
پیش بینی ها به شدت تحت تأثیر عوامل خارجی قرار دارد.	امکان پیش بینی و پیشگیری با مطالعه دوره های بازگشت یا شواهد و دلایل امکان وقوع مانند زلزله، سیل، خشکسالی و انواع طوفان ها وجود دارد.	۷
به دلیل طبقه بندی و حیطه بندی اطلاعات مربوط به تهدید و روش های مقابله، تبادل اطلاعات شرایط خاص خود را داراست.	سهولت مبادله اطلاعات صحنه بحران؛ اقدامات و هماهنگی های مقابله و	۸
عدم کار آیی استان یا شهرستان معین در حوادث جنگی به لحاظ گستره درگیری و بحران محتمل است.	امکان سازماندهی و بکارگیری استان یا شهرستان های معین وجود دارد.	۹

مراحل مدیریت بحران ناشی از جنگ

قبل از بحران

مرحله تحلیل خطر پذیری

مرحله پیشگیری و کاهش
اثرات مخرب

مرحله آمادگی

مرحله پیش بینی و هشدار
اولیه

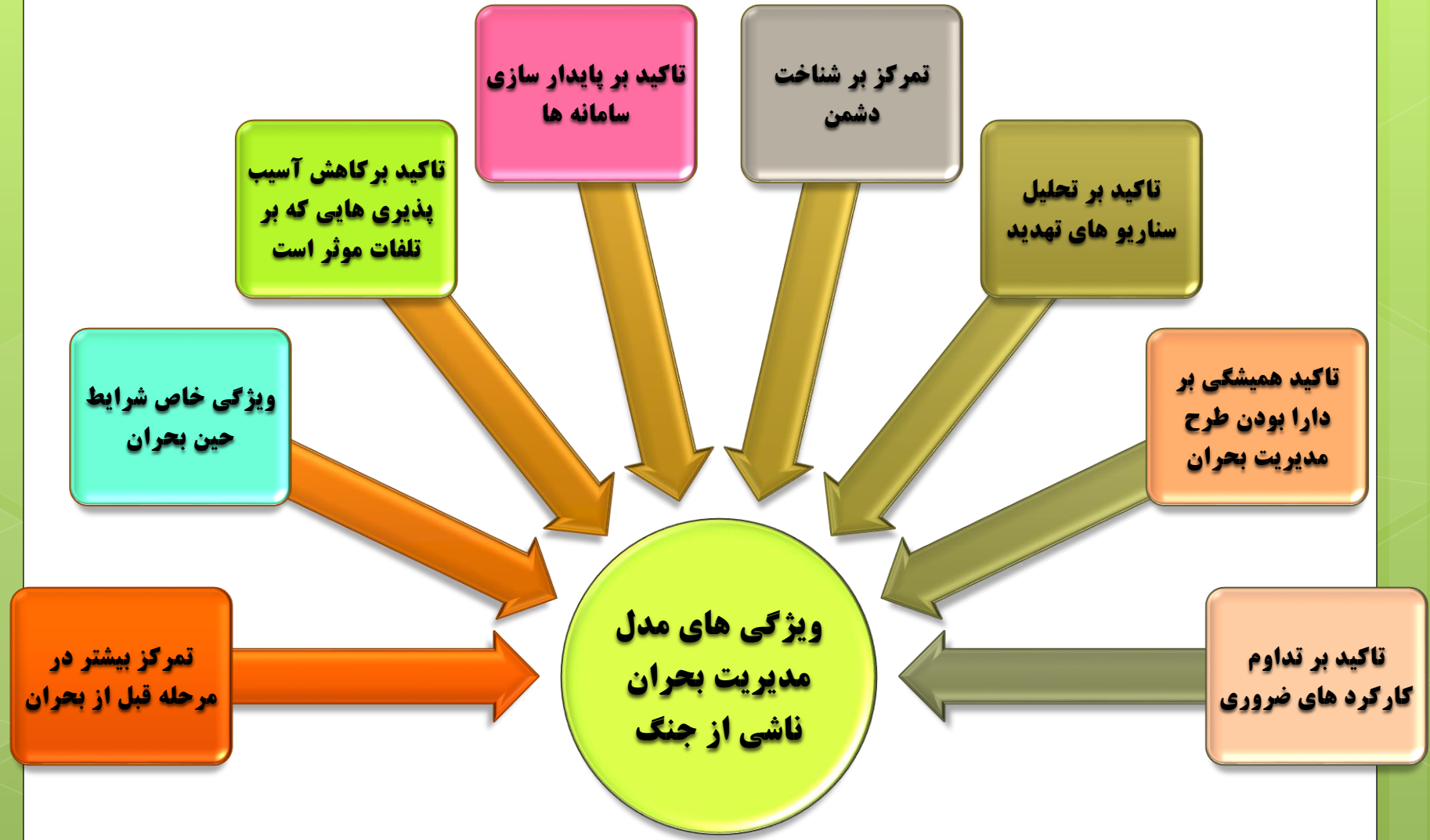
حین بحران

مرحله واکنش و پاسخگویی

مرحله باز یابی

بعد از بحران

❖ ۱- مرحله تحلیل خطر پذیری شامل

- (بررسی بحران - تاريفچه بحران - تحليل مفاطرات - تحليل آسیب پذیری)
- مطالعه تهدیدات و فطرات
- بررسی انواع و تاريفچه بحران
- بررسی آسیب پذیری ها
- تحليل مفاطرات و ريسک
- مطالعه سناریو های فطر
- بررسی پیامدهای فطرات
- تجزیه و تحليل حوادثی که محتمل است در آینده
- برآورد منابع و امکانات مورد نیاز

❖ ۲- مرحله پیشگیری و کاهش آسیب پذیری اثرات مخرب بلایا

پیشگیری مجموعه اقداماتی است که پیش و هنگام و پس از وقوع حادثه و بحران با هدف جلوگیری از وقوع مفاطرات یا کاهش آثار زیان بار آن انجام می شود. هرگونه اقدامی برای پیش گیری از بحران و کاهش اثرات فاجعه ، مزایای زیادی را بدنبال دارد .

□ کاهش آسیب پذیری ها در همه حوزه های مورد نظر

□ کاهش تلفات زخمی شدگان

□ کاهش فسارت اقتصادی

□ حفظ امکانات زیر بنایی در برابر فطرات

□ به حداقل رساندن فسارت ها

❖ ۳- مرحله آمادگی

پیش بینی شرایط بحران را در سطوح مختلف ، سبب افزایش آمادگی کشور در برابر تهدیدات شده واز شدت آسیب های محتمل می کاهد.

بنابر این یکی از مهم ترین اصول مدیریت بحران پیش بینی و آمادگی در مقابل بحران است .

برای حفظ آمادگی در مقابل باید از تمام وقایعی که هنگام بروز فاجعه روی می دهد درک صحیح و کاملی داشت.

تولید آمادگی یک فرایند است و این فرایند باید کلیه مراحل زیر را پشت سر بگذارد:

تولید آمادگی یک فرایند است و این فرایند باید کلیه مراحل زیر را پشت سر بگذارد:

□ تهیه طرح مدیریت دفاعی بحران به منظور

❖ تعیین وظایف عمده

❖ تعیین وظائف در همه سناریو های فطر

❖ سازماندهی همه نیرو ها

❖ توزیع وظایف بین نیروها

❖ تجهیز نیروها به تجهیزات لازم

□ آموزش وظائف نیرو ها در سناریو های مختلف

□ به هنگام کردن طرح ها و استراتژی ها

□ همسان و یکپارچگی در برنامه های سازمان ها

تولید آمادگی یک فرایند است و این فرایند باید کلیه مراحل زیر را پشت سر بگذارد:

□ به هنگام کردن طرح ها و استراتژی ها

□ تمرینات مرتب و تکرار آن در فواصل مناسب

□ انجام رزمایش های تفصی در انواع مختلف

❖ دور میزی (پاسگاه فرماندهی)

❖ سیستماتیک

❖ بدون اطلاع قبلی

❖ با حضور دشمن فرضی

□ تهیه بانک اطلاعاتی روز آمد از فطرات و تهدیدات و...

□ مجهز کردن و تجهیز لوازم مورد نیاز مقابله

❖ ۴- مرحله پیش بینی و هشدار اولیه

در این مرحله می بایست از ابتدا اقدامات زیر انجام شود:

□ تعریف وضعیت در ارتباط با سطوح بحران

❖ سطح یکم - شدت محدود ، حوزه محلی ، توان محلی کفایت می کند

❖ سطح دوم - شدت متوسط ، حوزه منطقه ایی، توان منطقه ایی

❖ سطح سوم - شدت زیاد، حوزه کشوری، توان ملی

❖ سطح چهارم - شدت خیلی زیاد، حوزه بین المللی، توان بین المللی

□ تولید سامانه هشدار باش ملی ، منطقه ایی، استانی، محلی

□ تنظیم سازو کار اعلام وضعیت و هشدار باش

❖ ۵- مرحله مقابله و پاسخگویی

اقدامات این بخش از فرایند مدیریت بحران به منظور به حداقل رساندن میزان خسارات، نجات جان انسان ها، کاهش اثرات مخرب حادثه و جلوگیری از هم افزائی سایر حوادث ایجاد می شود این اقدامات شامل :

- اجرای برنامه های طراحی شده از قبل
- فعال نمودن سیستم های ضد بحران
- اجرای عملیات امداد و نجات
- تلاش برای تداوم تولید اقلام ضروری در فلال بحران
- اسکان موقت مردم و جابجائی مردم
- بررسی و برآورد خسارات و تلفات حادثه
- و.....

❖ ۵- مرحله مقابله و پاسخگویی

وظائف عمده مدیر در این شرایط بسیار فطیر است تصمیمات سنگین در زمان بسیار کم از این جمله است.

چند اقدام بسیار با اهمیت است :

- کنترل اثرات مخرب تهدیدات
- اطلاع رسانی و مدیریت افکار عمومی در برابر تهدیدات
- تلاش برای هدایت مردم بوسیله رسانه ها و اطلاع رسانی مناسب
- ارزیابی صحیح و سریع از ابعاد حادثه
- دارا بودن سامانه اطلاعاتی و فرماندهی به هنگام
- تلاش برای تداوم کارکرد های ضروری
- امداد و نجات سریع با از دست ندادن زمان طلائی

❖ ۵- مرحله مقابله و پاسخگویی

- امداد و نجات سریع با از دست ندادن زمان طلائی
- ارزیابی سریع اولیه از شدت و وسعت حادثه و تلفات و فسارات احتمالی
- عملیاتی نمودن سامانه فرماندهی و کنترل حادثه
- بکار گیری رسانه برای هدایت مردم و عملیات امداد رسانی
- آوار برداری و باز گشائی معابر اصلی
- فنشی سازی بمب های عمل نکرده بامانده در شهر
- اسکان آوار گان و کسانیکه منازلشان از بین رفته
- دفن بهداشتی فوت شدگان
- فعال سازی سامانه عملیاتی بیمارستان های صحرائی و فوری
- حداکثر استفاده از ظرفیت های بسیجی و مردمی برای امداد رسانی اولیه

❖ ۶- مرحله بازیابی:

این اقدامات شامل چنددسته اقدام می شود:

□ سامان دهی امور زیر بنائی مردم

□ اداره وضعیت بعد از بحران (مردم)

□ آرامش بخشی به جامعه و مردم

□ بازسازی و بازگشت به وضع اولیه

□ مطالعه نقاط قوت و ضعف و درس های آموخته از حادثه

والسلام وعلى من اتبع الهدى
شادی روم پر فتوح شہدا
صلوات